

בס"ד. שיחת ש"פ פינחס, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשי"א.

בלתי מוגה

א. ברשימות כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק על מגילת איכה — שנמצאים עתה בדפוס¹ — נתפרשו כל הענינים שבמגילת איכה למעליותא ("ע"ד שהקללות יהפכו לברכות .. י"ל ג"כ איכה לעליות"²), כמו בפסוק³ "כל רודפי' השיגוה בין המצרים", שדוקא מ"בין המצרים" ("מן המיצר"⁴) באים לענינים נעלים יותר⁵, ועד"ז בשאר הפסוקים שבמגילת איכה.

ועפ"ז אתי שפיר מה שקורין בשבתות ד"בין המצרים" הפרשיות מטות מסעי ודברים, ובכמה שנים (כבשנה זו) גם פרשת פינחס, אף שבפרשיות אלה מדובר אודות ענינים השייכים לגאולה, כמו ענין הקרבנות (בפ' פינחס), כיבוש וירושת וחלוקת הארץ (בפרשיות מטות מסעי ודברים) — כיון שענינם האמיתי של ימי "בין המצרים" הוא למעליותא.

ובנוגע לפרשת השבוע, פרשת פינחס (שקורין בשנה זו בשבתות בין המצרים) — קורין בה, כאמור, פרשת הקרבנות: "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי וגו'".

* * *

ב. מאמר ד"ה צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי גו'.

* * *

ג. ברשימות למגילת איכה הנ"ל מבאר הצ"צ מעלתו של חמשה עשר באב, וז"ל:

"ענין ט"ו באב .. דבט"ו הוא עיקר שלימות הלבנה ("קיימא

(1) תאריך ה"פתח דבר" להרשימות הוא ה' מנ"א ה'תשי"א, ולאח"ז נדפס באוה"ת נ"ך ח"ב ע' אילד ואילך.
 (2) אוה"ת שם ע' אילד.
 (3) איכה א, ג.
 (4) תהלים קיח, ה.
 (5) אוה"ת שם ס"ע אילה ואילך.
 (6) כח, ב.
 (7) אוה"ת שם ע' א'צו.

סיהרא באשלמותא⁸), וט"ו באב בפרט יש לו בחי' גבוה יותר משאר ט"ו בחודש .. כל שהירידה למטה יותר .. עיי"ז העלי' יותר .. לפי שבת"ב עיקר ירידת המל' .. ע"כ העלי' שלה בט"ו באב גבוה יותר כו".

וההוראה מזה בעבודת האדם — שגם כאשר נמצא במצב של ירידה [עד כדי כך שלאחרי שעסק בעבודה, ונכנס "ליחידות", ה"ה במעמד ומצב ש"לא" נגע ולא פגע"...], אין להתפעל ולהתיימשח ח"ו מהירידה, אלא אדרבה, יש להתחזק יותר בעבודה, ולשאוף לבוא לעלי' גדולה יותר שתבוא אחרי וע"י הירידה, כאמור, שככל שתגדל הירידה למטה יותר תהי' עיי"ז עלי' גדולה יותר.

ויש לקשר זה עם פרשת השבוע, פרשת פינחס, שבה מסופר אודות העלי' שנתעלה פינחס ע"י המס"נ שלו — שאף שהי' אז מצב של ירידה גדולה ביותר (כמסופר בס"פ בלק), לא התפעל פינחס מגודל הירידה, אלא אדרבה, התחזק בעבודתו מתוך מס"נ, ועיי"ז נעשה אצלו עליו גדול ביותר, "הנני נתן לו את בריתי שלום וגו"¹⁰.

ד. אמנם, בענין זה (ההתגברות על הירידה) אין לכל אחד לילך בדרכים שלו ("מיט אייגענע דרכים"), אלא צריכים לבוא ולשאול אצל הרבי, משה רבינו שבדור, וע"פ הוראותיו יש להתחזק ולשאוף לעלי' שתבוא לאחרי וע"י הירידה.

זאת ועוד:

גם כאשר הרבי אינו אומר לו בפירוש מה לעשות — אם משום שזהו ענין שהרבי אינו יכול להורות לו משום שזהו ענין ש"הבא לימלך אין מורין לו"¹¹, או משום שרצונו של הרבי שיבוא לענין זה בכח עצמו — הרי, ע"י השאלה אצל הרבי וההתמסרות אליו, ידע ויכיר ("וועט ער דערהערן") דעתו של הרבי גם בענינים שהרבי אינו אומר לו בפירוש.

וע"ד שמצינו בנוגע לפדיון נפש — כידוע אצל חסידים שכאשר כותבים פדיון ושולחים אל הרבי, נפעלת כבר הפעולה גם אם הפדיון לא הגיע עדיין לידי הרבי ובמילא לא ראהו בעיני בשר. — על החסיד לעשות את שלו, להתמסר אל הרבי ולסמוך עליו, וכאשר הוא עושה את שלו ומצדו אין שום מניעות, אזי נפעל כבר הענין ע"י הרבי.

8) זח"ב רטו, א. ועוד. וראה שמו"ר (10) כה, יב.
 9) פט"ו, כו. ראה סה"מ תשי"א ע' 242. ועוד.
 11) סנהדרין פב, א.

ועד"ז בנדו"ד, שכאשר החסיד שואל אצל הרבי, מתמסר אליו וסומך עליו, כך שמצדו אין שום מניעות — אזי מקבל את ה"מענה" של הרבי גם כאשר הרבי אינו אומר לו בפירוש.

ה. ומצינו דוגמת זה בהנהגתו של פינחס — שכאשר "נתעלמה ממנו (ממשה) הלכה", ופינחס "נזכר הלכה", "אמר לו (פינחס למשה) לא כך למדתני כו'" (בתמי')¹²:

לכאורה, כיון שמשה לא הורה לו מה לעשות, שהרי "נתעלמה ממנו הלכה", ופעולתו של פינחס היתה על דעתו (ש"נזכר הלכה") — למה הוצרך לילך למשה ולשאול אצלו "לא כך למדתני כו"?

וההסברה בזה — שאפילו בשעה ש"נתעלמה הלכה ממנו" נלקחת הלכה זו (כמו כל ההלכות) מדברי משה, ולכן, גם כאשר משה אינו אומר מה לעשות — אם משום שבענין זה הדין הוא ש"הבא לימלך אין מורין לו", או "כדי שיבוא פינחס ויטול את הראוי לו"¹³ — הולך פינחס ושואל אצל משה!

ודוגמתו בנדו"ד — שגם כאשר הרבי (משה רבינו שבדור) אינו אומר לו מה לעשות, צריך לשאול אצל הרבי, וע"י השאלה אצל הרבי וההתמסרות אליו, יכוין לדעתו של הרבי גם בענינים שלא נאמרו בפירוש.

*

ו. האמור לעיל שבזמן זה מודגשת העלי' שבאה לאחרי וע"י הירידה — נוגע גם להשליחות שהטיל הרבי על תלמידי הישיבות להקדיש מזמנם להתעסקות בהחזקת היהדות:

דובר בהתוועדות שלפנ"ז¹⁴ אודות תלמידי הישיבות — הן תלמידי הישיבות של הרבי והן תלמידי שאר הישיבות — שצריכים לצאת מהישיבה לשבועות אחדים במשך השנה ולנסוע לערי השדה (או אפילו בעיר ניו יארק עצמה, מחוץ לכתלי הישיבה) כדי לעסוק שם בהחזקת היהדות.

ואף שיכול מישהו לטעון שמוטב להשאר בישיבה ולנצל גם שבועות אחדים אלה ללימוד התורה, ולמה לו לנסוע מהישיבה, שאז יהי' מוכרח להתבטל מלימוד התורה (לפי-ערך לימודו בישיבה), ולא בכל

12 סנהדרין שם. הובא בפרש"י בלק כה, (14) שיחת י"ב תמוז סט"ז ואילך (לעיל ע' ז. 199 ואילך). כ"ב תמוז (לעיל ע' 224 ואילך).

13 פרש"י שם, ו.

מקום יוכל למלא ("אויספירן") את כל ההידורים וכו', כך שהיציאה מהישיבה למשך זמן היא ירידה — הרי, האמת היא שדוקא ע"ז יתוסף עילוי גדול יותר בלימוד התורה במשך כל השנה, כמבואר לעיל בארוכה. ובלשון חז"ל¹⁵ — "צדקה עשה הקב"ה בישראל שפזרן לבין האומות":

יציאתם של תלמידי הישיבות מחוץ לכתלי הישיבה, היא, בבחינת "פיזרן לבין האומות", שכן, כל מקום שהוא מחוץ לכתלי הישיבה נחשב ל"בין האומות" לגבי המעמד ומצב בין כתלי הישיבה.

וכשם שהענין ד"פיזרן לבין האומות" הוא "צדקה (ש)עשה הקב"ה בישראל", שע"ז באים לעילוי גדול יותר¹⁶, כך גם בנדו"ד, שהיציאה מד' אמותיו מחוץ לכתלי הישיבה כדי לעסוק בהחזקת היהדות היא "צדקה" גם עבורו, שע"ז יתוסף אצלו עילוי גדול יותר בלימוד התורה במשך כל השנה.

ז. אמנם, בשביל לקבל עילוי זה יש צורך לצאת ולנסוע ולמלא את השליחות בפועל ממש, ולא להסתפק בהמחשבה שלהיותו חסיד ומקושר מוכן הוא לילך במס"נ למלא שליחותו של הרבי!...

— מסופר¹⁷ על הרב המגיד ממעזריטש, שנפגש פעם עם חבר נעוריו מהתקופה שלפני היותו תלמיד הבעש"ט, שגם אז הי' לומד (עם חבירו) קבלה, ומתפלל ע"פ כוונות האריז"ל, ושאל אצלו חבירו: מהו הטעם שמאריך בתפלתו ריבוי זמן? הרי גם אני — הסביר את שאלתו — מכויין כל כוונות האריז"ל, ואעפ"כ, אין תפילתי נמשכת זמן רב כל כך, ולמה אצלך (אצל המגיד) נמשכת התפלה זמן רב כל כך?

המגיד לא השיב לו על אתר, והתחיל להתעניין בהנעשה אצל חבירו, במה מתעסק וכו'. וסיפר חבירו, שעיקר התעסקותו — ב"ה — בלימוד התורה, ומתפרנס מהחנות שמנהלת זוגתו, אלא שפעם אחת בשנה, כשמתקיים ה"יריד", נותנת לו זוגתו רשימת הסחורה הדרושה לחנות, וצרור כסף, כדי לנסוע ליריד לקנות את הסחורה, וגם כשנוסע ליריד — ממשיך לספר — אינו ממהר (שהרי בהיותו בדרך, אין לה שליטה עליו...), אלא מקפיד לסיים בכל יום את שיעוריו הקבועים ורק

17 ראה סה"ש תר"ץ ע' 132 ובהערה 2 שם. וש"נ. מגיד דבריו ליעקב בהוספת (בהוצאת תש"ע) סימן קס.

15 פסחים פז, ב. וראה גם סה"מ תשי"א ע' 334. ועוד.
16 ראה תר"מ סה"מ כסלו ע' עג ואילך.
וש"נ.

אז ממשיך בדרכו, כך, שהנסיעה ליריד נמשכת אצלו שבועות אחדים, ואז חוזר לביתו וממשיך לעסוק בתורה.

שאל אותו המגיד: אינני מבין לשם מה צריך אתה לבזבז כמה שבועות בשביל נסיעה ליריד — יכול אתה להשאר בחדרך ולצייר במחשבתך את הנסיעה ליריד?! הדרך — ידועה לך היטב, כיון שהנך נוסע לשם כל שנה, ובמילא, נקל לך לצייר במחשבתך כל פרטי הנסיעה: עכשיו אני בתחנה פלונית, ועכשיו בתחנה שלאחרי, ועכשיו אני מגיע ליריד, ואוחז בידי את הארנק עם כל הכסף, ועכשיו אני קונה את הסחורה, ובודק שלא רימו אותי... וכך, תוכל לסיים את כל העסק במשך שעות ספורות, ולא תצטרך לבזבז שבועות אחדים?! — השיב חברו: אבל צריך אני את הסחורה!

כששמע המגיד את תשובתו, נענה ואמר: "אָזוּי"?! — כן הוא גם בנוגע לתפלה: כשצריכים את ה"סחורה" — לא יכולים להסתפק ב"כוונות" בלבד שמכוונים גם בזמן קצר, אלא צריכים לבוא ולהיות בכל מקום, ובשביל זה יש צורך בריבוי זמן!... ועד"ז בנוגע לעניינינו:

יכול הוא לישוב בד' אמותיו ולחשוב אודות התקשרותו אל הרבי, ונכונותו לילך במס"נ למלא שליחותו של הרבי, ולשלימות הענין יוסיף ויצייר לעצמו כל פרטי הנסיעה: כאן אינו יכול להשיג חלב ישראל, כאן לא מקבלים אותו בסבר פנים יפות, וכאן לוועגים למראהו של בחור־ישיבה עם זקן ופיאות וכו' — שאז יסיים את ה"נסיעה" (בציור המחשבה) במשך זמן קצר ביותר, חצי שעה או שעה — בהתאם לטיב חוש הציור,

[ושתי אופנים בזה: מי שחוש הציור שלו טוב יותר — יעשה זאת במחצית השעה; או להיפך, מי שחוש הציור שלו טוב יותר — יעמיק ויפליג בציור המחשבה שעה שלימה, ומי שחוש הציור שלו מפותח ביותר ("ער האָט גאָר אַ גוטן חוש הציור") — יעמיק ויפליג בציור המחשבה עד שיתעלף¹⁸...],

אבל, בשביל להשיג את ה"סחורה" — מוכרחים לנסוע ולמלא את השליחות בפועל ממש!

צריכים לנסוע, איפוא, ולמלא את השליחות בפועל ממש, ולא יועיל

(18) ראה סה"מ תשי"א ע' 129. לקו"ד ח"א קסד, סע"א ואילך.

לאף א' להתטען ("זיך אויסטענה'ן") עם הרב חדקוב¹⁹... או עם עצמו, שבגלל סיבות שונות אין ביכלתו לנסוע, שכן, מכל הטענות למיניהם, לא ישיג את ה"סחורה"; כדי להשיג את ה"סחורה" — בהכרח לנסוע בפועל ממש, ולעסוק בהחזקת היהדות, לעורר יהודים אודות קיום התומ"צ.

ולהוסיף, שחובת ההתעסקות בהחזקת היהדות מוטלת לא רק על תלמידי הישיבות ובני תורה, אלא גם על בעלי עסק (כמדובר בהתוועדות שלפנ"ז²⁰) — תלמידי הישיבות לפי ענינם, ובעלי עסק לפי ענינם; וע"י התעסקותם בהחזקת היהדות לפועל על הזולת, יתוסף אצלם עילוי גדול יותר — תלמידי הישיבות לפי ענינם, ובעלי עסק לפי ענינם.

*

ח. ביקרו אצלי השבוע שני יהודים, והעלו הצעה: כיון שהולך ומתקרב מועד הבחירות בארץ ישראל²¹, יש להכריז על אמירת תהלים כדי שיהיו הבחירות באופן טוב ("עס זאָל גיין גוט").

— אמירת תהלים הוא בודאי דבר טוב בכל עת, ובפרט בענין כזה (הבחירות בא"י), אבל, אין מה להתיירא ("ניטאָ וואָס צו שרעקן זיך") מפני הבחירות. — צריכים לידע ולזכור מאמר חז"ל (המוזכר לעיל) "צדקה עשה הקב"ה בישראל שפיוזון לבין האומות", ובמילא, כשתהי' העבודה בה"פיוזון לבין האומות" כדבעי, יהיו כל הענינים כדבעי, באופן ש"צדקה עשה הקב"ה בישראל".

צריכים לידע ולזכור שה"מפתח" נמצא אצלנו, וכן המפתחות של כל הענינים — "מפתח של חי' ושל גשמים ושל תחיית המתים"²² — נמצאים כאן (כמדובר לעיל בארוכה²³), ובמילא, אין מה להתפעל מכל הענינים, ואין הדבר תלוי אלא בנו²⁴.

קפה ואילך, ובהנמטן שם).
 22) תענית בתחלתה. סנהדרין בסופה.
 23) שיחת י"ב תמוז סל"ה ואילך (לעיל ע' 202 ואילך).
 24) כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים דבר מה ע"ד הבחירות בא"י — חסר (המור"ל).

19) הרה"ח ר' חיים מרדכי איזיק חדקוב — מנהל ה"מרכז לעניני חינוך" (המור"ל).
 20) שיחת י"ב תמוז ס"כ ואילך (לעיל ע' 202 ואילך).
 21) ראה גם (אודות הבחירות באה"ק) — מכתב כ' אדר"ר שנה זו (אג"ק ח"ד ע')